



BEZPIECZEŃSTWO PASZ W ASPEKCIE USTAWY O PASZACH

Olga Michalik-Rutkowska
Departament Bezpieczeństwa Żywności i
Weterynarii w MRiRW



USTAWA O PASZACH

Ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. 2014 r., poz. 398):

- *wykonuje przepisy rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady oraz*
- *implementuje do polskiego porządku prawnego Dyrektywy WE dotyczące pasz*



KRAJOWE PRAWODAWSTWO PASZOWE SKŁADA SIĘ Z:

1. ustawy o paszach,
2. przepisów unijnych wydanych w formie rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady oraz dyrektyw
3. krajowych aktów wykonawczych do ustawy o paszach



REGULACJE PRAWNE UE (1)

- **Rozporządzenie (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt.**
- **Rozporządzenie (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 stycznia 2005 r. ustanawiające wymagania dotyczące higieny pasz.**
- **Rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt.**



REGULACJE PRAWNE UE (2)

- **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 767/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie wprowadzania na rynek i stosowania pasz, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady i uchylające dyrektywę Rady 79/373/EWG, dyrektywę Komisji 80/511/EWG, dyrektywy Rady 82/471/EWG, 83/228/EWG, 93/74/EWG, 93/113/WE i 96/25/WE oraz decyzję Komisji 2004/217/WE.**
- **Rozporządzenie Rady WE 178/2002, ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające Procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności.**

REGULACJE PRAWNE UE (3)

- **Rozporządzenie (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy**
- **rozporządzenia (WE) nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. dotyczące możliwości śledzenia i etykietowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniające dyrektywę 2001/18/WE .**



BEZPIECZEŃSTWO PASZ

Rozporządzenia te nakładają na każdy podmiot działający na rynku pasz, odpowiedzialność za produkcję i wprowadzenie do obrotu bezpiecznych pasz.





Wymogi w zakresie bezpieczeństwa pasz (1)

Podmioty wytwarzające pasze i wprowadzające je do obrotu powinny zapewnić:

- aby pasze były zgodne z wymaganiami prawa żywnościowego na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji, oraz
- kontrolowanie i przestrzeganie tych wymogów.

Pasza jest uznana za niebezpieczną do wykorzystania zgodnie z jej przeznaczeniem, jeżeli:

- ma negatywne skutki dla zdrowia ludzi lub zwierząt,
- powoduje, że spożywanie żywności uzyskanej ze zwierząt gospodarskich z jej użyciem jest niebezpieczne dla ludzi.



Wymogi w zakresie bezpieczeństwa pasz (2)

Zgodnie z art. 15 *ustawy o paszach zabrania się wytwarzania, wprowadzania do obrotu i stosowania w żywieniu m.in.:*

- substancji zabronionych – wykaz substancji zabronionych określony jest w **załączniku III do rozporządzenia nr 767/2009**,
- substancji niepożądanych w ilości przekraczającej ich dopuszczalną zawartość – **Rozporządzenie MRiRW z dnia 6 lutego 2012 r. w sprawie zawartości substancji niepożądanych w paszach**
- pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego – zakaz ten ma obowiązywać z dniem 1 stycznia 2017 r.



Higiena pasz

Zagadnienia dotyczące:

- ogólnych zasad higieny pasz
- warunków zapewniających możliwość prześledzenia drogi paszy, oraz
- warunków rejestracji oraz zatwierdzania zakładów

określają przepisy rozporządzenia (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 stycznia 2005 r. *ustanawiającego wymagania dotyczące higieny pasz*



Przepisy rozporządzenia (WE) nr 183/2005 obejmują swoim zakresem:

- podmioty działające na rynku pasz, zajmujące się wytwarzaniem produktów rolnych, które mogą być stosowane w żywieniu zwierząt, w tym ich uprawą, zbiorem, przechowywaniem, przetwarzaniem, transportem lub ich wprowadzaniem na rynek**
- podmioty działające na rynku pasz, zajmujące się wytwarzaniem i przechowywaniem pasz, które mogą być stosowane w żywieniu zwierząt oraz ich wprowadzaniem na rynek,**
- transport i przechowywanie lub przeładunek produktów rolnych lub pasz.**



Przepisy rozporządzenia (WE) nr 183/2005 nie dotyczą:

- wytwarzania pasz dla zwierząt oraz żywienia zwierząt przeznaczonych do konsumpcji w gospodarstwie, w którym te zwierzęta są utrzymywane,**
- żywienia zwierząt nieprzeznaczonych do produkcji żywności,**
- bezpośrednich dostaw niewielkich ilości pasz pochodzenia roślinnego wytworzonej w ramach produkcji pierwotnej pasz dla lokalnych gospodarstw w celu ich wykorzystania w tych gospodarstwach**
- sprzedaży detalicznej karmy dla zwierząt domowych.**



Rozporządzenie (WE) nr 183/2005

Zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) 183/2005 zasadnicza odpowiedzialność za bezpieczeństwo pasz spoczywa na przedsiębiorstwie paszowym.



Rozporządzenie (WE) nr 183/2005

Załącznik nr I rozporządzenia (WE) 183/2005 określa wymagania dla przedsiębiorstw paszowych produkujących pasze na poziomie produkcji pierwotnej.

Załączniku nr II rozporządzenia (WE) 183/2005 określa wymagania dotyczące przedsiębiorstw paszowych produkujących pasze na poziomie innym niż produkcja pierwotna.



Zmiana rozporządzenia (WE) nr 183/2005

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 225/2012 z dnia 15 marca 2012 r. zmienia załącznik II do rozporządzenia (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zatwierdzania zakładów wprowadzających do obrotu produkty przeznaczone na paszę uzyskane z olejów roślinnych i tłuszczów mieszanych, a także w odniesieniu do wymogów szczególnych dotyczących produkcji, przechowywania, transportu i badania na obecność dioksyn olejów, tłuszczów oraz uzyskanych z nich produktów (Dz.U. L 77, z dnia 16.3.2012 r, str. 1)





ZAŁĄCZNIK II do rozporządzenia (WE) nr 183/2005

Zmiany wprowadzone rozporządzeniem Komisji (UE) nr 225/2012: (1)

1) Rozszerzenie słowniczka – zdefiniowane następujące pojęcia:

- a) „partia” oznacza możliwą do zidentyfikowania ilość paszy mającą wspólne cechy, takie jak pochodzenie, odmiana, rodzaj opakowania, pakujący, wysyłający lub etykietowanie, a w przypadku procesu produkcyjnego – jednostka produkcyjna wytworzona w jednym zakładzie z wykorzystaniem jednolitych parametrów produkcyjnych lub pewna ilość takich jednostek, w przypadku gdy są one produkowane w sposób ciągły i przechowywane razem;
- b) „produkty uzyskane z olejów roślinnych” oznaczają wszelkie produkty, inne niż oleje rafinowane, uzyskane z surowych lub odzyskiwanych olejów roślinnych metodami stosowanymi w produkcji wyrobów oleochemicznych lub biodiesla, a także metodą destylacji, rafinowania metodami chemicznymi lub fizycznymi;
- c) „mieszanie tłuszczów” oznacza mieszanie olejów surowych, olejów rafinowanych, tłuszczów zwierzęcych, olejów odzyskanych z przemysłu spożywczego lub uzyskanych z nich produktów w celu wytworzenia oleju lub tłuszczu mieszanego, z wyjątkiem samego przechowywania kolejnych partii.



ZAŁĄCZNIK II do rozporządzenia (WE) nr 183/2005

Zmiany wprowadzone rozporządzeniem Komisji (UE) nr 225/2012: (2)

2) W sekcji „Pomieszczenia i wyposażenie” dodano pkt 10, zgodnie z którym:

Zakłady muszą uzyskać odpowiednie zatwierdzenie w przypadku prowadzenia do obrotu produktów przeznaczonych na paszę, których działalność prowadzona jest w kierunku:

- a) przetwarzania surowego oleju roślinnego, z wyjątkiem zakładów objętych rozporządzeniem (WE) nr 852/2004;**
- b) oleochemicznego wytwarzania kwasów tłuszczowych;**
- c) wytwarzanie biodiesla;**
- d) mieszanie tłuszczów.**



ZAŁĄCZNIK II do rozporządzenia (WE) nr 183/2005
Zmiany wprowadzone rozporządzeniem Komisji (UE) nr 225/2012: (3)

3) W sekcji „produkcja” dodano pkt 7 i 8 zgodnie z którym:

etykiety produktów powinny jednoznacznie wskazywać, czy są one przeznaczone na paszę, czy na inne cele. Jeśli producent oświadcza, że określona partia produktu nie jest przeznaczona na pasze ani żywność, podmiot działający na dalszym etapie łańcucha żywnościowego nie może zmienić później tego oświadczenia.

4) Wprowadzono nową sekcję „Monitorowanie poziomu dioksyn”



ZAŁĄCZNIK II do rozporządzenia (WE) nr 183/2005

Zmiany wprowadzone rozporządzeniem Komisji (UE) nr 225/2012: (4)

5) w sekcji „Przechowywanie i transport” dodano pkt 7, zgodnie z którym:

Pojemniki wykorzystywane do przechowywania lub transportu tłuszczów mieszanych, olejów pochodzenia roślinnego lub uzyskanych z nich produktów, które przeznaczone są na paszę, mogą być wykorzystywane do transportu lub przechowywania produktów innych niż wymienione, o ile produkty te spełniają wymogi:

— niniejszego rozporządzenia lub art. 4 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 852/2004, oraz

— załącznika I do dyrektywy 2002/32/WE.



ZAŁĄCZNIK II do rozporządzenia (WE) nr 183/2005

Zmiany wprowadzone *rozporządzeniem Komisji (UE) nr 225/2012: (5)*

W przypadku ryzyka skażenia muszą one być odseparowane od wszelkich innych ładunków.

Pojemniki te muszą zostać dokładnie oczyszczone z wszelkich pozostałości produktu, jeśli ich odseparowanie nie jest możliwe oraz jeśli były one wcześniej wykorzystane do przechowywania produktów niespełniających wymogów:

- niniejszego rozporządzenia lub art. 4 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 852/2004, oraz**
- załącznika I do dyrektywy 2002/32/WE.**

Tłuszcze zwierzęce kategorii 3, określone w art. 10 rozporządzenia (WE) nr 1069/2009, przeznaczone na paszę, muszą być przechowywane i transportowane zgodnie z tym rozporządzeniem.”



POSZUKIWANIE ALTERNATYWY DLA POWSZECHNIE STOSOWANEJ IMPORTOWANEJ GM ŚRUTY SOJOWEJ (1)

Możliwość wprowadzenia zakazu stosowania pasz genetycznie zmodyfikowanych z dniem 1 stycznia 2017 r. wymusza poszukiwanie alternatywy dla powszechnie stosowanej m.in. w żywieniu drobiu importowanej genetycznie zmodyfikowanej śruty sojowej.



Prognoza zużycia wysokobiałkowych surowców paszowych w sezonie 2013/2014

zużycie wysokobiałkowych surowców paszowych w sezonie 2013/14 wyniesie ok. 3,30 mln ton, wobec 3,42 mln ton w sezonie 2012/2013, i 3,63 mln ton przed dwoma sezonami (2011/2012). Ograniczenie zużycia surowców wysokobiałkowych w dwóch ostatnich sezonach jest konsekwencją utrzymującej się tendencji spadkowej w chowie trzody oraz podrożenia komponentów wysokobiałkowych w relacji do zbóż, w tym zwłaszcza względem kukurydzy, której wykorzystanie na pasze w tym okresie wzrosło. *

* W stosunku do poprzednich analiz dokonano przeszacowania wielkości zużycia wysokobiałkowych surowców paszowych. Założono, że importowane na coraz większą skalę tanie śruty z orzechów palmowych oraz wyłoczyny z oliwek są wykorzystywane wyłącznie na cele energetyczne. Również część sprowadzanej śruty słonecznikowej, zwłaszcza w okresie, gdy jej cena była niska, mogła być wykorzystywana w energetyce.



Prognoza zużycia surowców wysokobiałkowych w sezonie 2014/15

Według wstępnych prognoz zużycie surowców wysokobiałkowych w sezonie 2014/15 może wynieść ok. 3,5 mln ton i być o ok. 5% większe niż w sezonie 2013/14. Prognozuje się ok. 5% wzrost importu i wykorzystania śrut oleistych.



Działania resortu w kwestii wprowadzenia instrumentów umożliwiających poszukiwanie alternatywnych źródeł białka dla importowanej śruty sojowej (1)

- **wsparcie specjalne, wynikające z płatności obszarowej do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych, dla rolników,**
- **zwiększenie wykorzystania rodzimych surowców białkowych w produkcji pasz, przy uwzględnieniu aspektów ekonomicznych, żywieniowych oraz środowiskowych, w ramach, którego realizowany jest program wieloletni o charakterze naukowo wdrożeniowym „*Ulepszanie krajowych źródeł białka roślinnego, ich produkcji, systemu obrotu i wykorzystania w paszach*”.**



Działania resortu w kwestii wprowadzenia instrumentów umożliwiających poszukiwanie alternatywnych źródeł białka dla importowanej śrutu sojowej (2)

Realizacja Programu opiera się na następujących priorytetach:

- **zwiększenie stabilności i jakości plonu wysokobiałkowych roślin strączkowych;**
- **nowe trendy w agrotechnice roślin strączkowych i sposoby zwiększania opłacalności uprawy;**
- **krajowe źródła białka roślinnego w żywieniu zwierząt monogastrycznych;**
- **ekonomiczne uwarunkowania rozwoju produkcji, infrastruktury rynku i systemu obrotu, a także opłacalności wykorzystania roślin strączkowych na cele paszowe w Polsce,**
- **produkcja wysokiej jakości pasz z trwałych użytków zielonych.**



Działania resortu w kwestii wprowadzenia instrumentów umożliwiających poszukiwanie alternatywnych źródeł białka dla importowanej śruty sojowej (3)

W dniu 17 stycznia 2014 r. podpisanie przez Ministra Rolnictwa Rozwoju Wsi deklaracji „Soja Naddunajska”.

W 2013 r. został przyjęty do finansowania przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju program „Unowocześnienie technologii uprawy konwencjonalnych odmian soi (Glycine max) w warunkach Polski”. Będzie on realizowany do roku 2016.

Dziękuję za uwagę